

Олег Цимбалюк, викладач ДДС

У попередньому номері «Слова» було висвітлено життєву стежину непересічної особистості – отця Петра МЕКЕЛИТИ (див. «Слово» № 4 (72) грудень 2017-лютий 2018, сс. 24-25). Зараз пропонуємо ознайомитися зі ще одним Слугою Божим, який священнодіяв на території сьогоднішньої Самбірсько-Дрогобицької єпархії УГКЦ і з 2002 р. також є у списку беатифікаційного процесу мучеників УГКЦ ХХ століття. Степан-Омелян (Володимирович) ВЕНГРИНОВИЧ (07.04.1897-19.06.1954) народився у с. Хиринка коло Перемишля.

Навчання здобував спочатку у Перемиській чоловічій гімназії (1907-1915), а потім у Львівській (1915-1918) та Перемиській (1920) семінаріях. В семінарії він відзначався добрими ораторськими здібностями, брав активну участь у різних урочистостях (наприклад, у «Мистецькій імпрезі в честь достойного в'язня» Митрополита Андрея, що у 1917 р. повертався зі заслання); був добрим спортсменом – в бігу на 100 метрів брав перші нагороди.

З листопада 1918 р. воював у складі УГА. Влітку 1919 р. потрапив у полон (Станіславський табір), звідки втік. Вчитель гімназії «Рідної школи» ім. Івана ФРАНКА у м. Дрогобич (1920-1921), де також був і опікуном «Пласту», а саме 18 полку ім. Івана Франка в Дрогобичі (1922-1925). 09.08.1921 р. вінчався з Софією (донькою о. Іларіона та Яромири ПАНЬКІВСЬКИХ, до яких часто приїздив у с. Більче Дрогобицького повіту).

З рук слуги Божого Андрея ШЕПТИЦЬКОГО о. Венгринович 09.10.1921 отримав дияконські, а 16.10.1921 – священні свячення у соборі Святого Юра м. Львів. Душпастирство починає сотрудником пароха у м. Теплиці та м. Ярослав. 1921-1927 рр. був катехитом в українських гімназіях «Рідної школи» в Дрогобичі а також був учителем фізики й рисунків в українській гімназії й жіночим семінарі у Дрогобичі. В період 1927-1939 рр. навчав релігії українських дітей в польських середніх школах в Сяноці. Як в Дрогобичі, так і в Сяноці брав активну участь в українському громадському житті, був заступником директора музею «Лемківщина» (1928-1939), членом управи Народного дому. Під час німецької окупації в 1939-1944 рр. був організатором українського шкільництва в Сяніцькому повіті. Заарештований гестапо і з середини вересня 1941 р. до середини жовтня 1941 р. утримувався у сяноцькій слідчій (німецькій) тюрмі. Учитель в торгівельній школі (1941-1943). В зв'язку з акцією виселення українців на схід поза «Лінію Керзона» 19.01.1946 р. священника побили польські солдати на церковному подвір'ї і арештували одягненим у священні ризи.

Після депортації з м. Сянік до УРСР о. Степан Венгринович переїжджає до свого батька – о. Володимира у с. Ваньовичі коло Самбора, а згодом до Самбора.

27.02.1946-27.03.1950 рр. працював сторожем в історично-краєзнавчому музеї «Бойківщина» м. Самбора. Підпільно священнодіяв у м. Самбір та у селах Самбірщини. У 1948 р. його разом з дружиною заарештовано і перевезено в етапний табір у Бориславі. По дорозі декілька разів кликали отця на допити. Слідчі звинувачували його в приналежності до ОУН, а фактично основний закид був такий, що о. Степан не погодився зректися своєї Української Греко-Католицької Церкви і не підписав згоди стати священником РПЦ. Врешті з бориславського табору товарним поїздом без жодного санітарного забезпечення священника з їм'стю, «як сім'ю посібника українських націоналістів», впродовж одного місяця (з 06.05.1950 по 04.06.1950) етаповано на самий кінець СРСР – в Хабаровський край, майже над Тихий океан, на південь від Камчатки, над ріку Амур. У вагоні о. Степан служив Божественну Літургію на Зелені свята. На засланні отець не зневірився, а ще до зими разом з о. Константином КОТЛЯРЧУКОМ (1905-1974) зумів збудувати собі хату. Шість років підпільно душпастирював.

Кожен депортований був змушений додатково виконувати важку примусову працю за символічну винагороду. При важкій праці теслею в інокентіївському ліспромгоспі о. ВЕНГРИНОВИЧ втратив здоров'я. Півроку перед своєю смертю о. Степан захворів на ревматизм. Хвороба не дає йому ні сидіти, ні ходити. Немає відповідного харчу, він втрачає зуби. Була люта зима, дуло снігом, а температура доходила до - 40 °С. Його, важкохворого, везли принагідним автомобілем до лікаря. Ця подорож була суцільним мучеництвом як хворого, так і водія, бо машина була несправною. Останні місяці заслання його важка недуга завдавала великих турбот для дружини і співжителів, які багато, особливо в останні дні його життя, допомагали. 19.06.1954 р. священник помер від серцевого нападу на вулиці у с. Джонка Нанайського району Хабаровського краю.

Усі терпіння о. Степан Венгринович переносив з великою любов'ю. Священик не зосереджувався на собі, своєму терпінні, горі. Він був задивлений на інших, їх клопоти, потреби, біду. Однак у смиренні своєму не бачив свого подвигу. В листі до свого друга, о. Михайла ГОРЕЧКО (1903-1953) Слуга Божий пише: «Привезли нас до іншого місця, правда, дещо далеченько і кажуть тут фізично працювати. І тільки всього. Ніхто не мучив мене, ніхто мене ні разу не вдарив, ніхто не припікав огнем. Що сьогодні я працюю пилою й топором?! Я давно знав тих, що ціле життя пилою на хліб заробляли... – так зі спокійним сумлінням каже. – Я залишився тим, ким був. Віри не відрікся, ні чести не сплямив, ні присяги не зломив».

О. Степан ВЕНГРИНОВИЧ був зразком для інших своєю ревністю, неугасною надією, безнастанним служінням та молитвою. Він і в таких важких умовах продовжував своє ієрейське служіння. При кожній нагоді намагався оживити іскорку надії і з усіх сил скріплював віру своїх співбратів у засланні. Ось зразок однієї з його проповідей:

«Хотів би вам сказати щось гарного і потішного: ми – спецпереселенці, але чи знаєте, що багато-багато років перед нами був один маленький переселенець Ісусик. Дитятко хотіли вбити. Тоді вночі випровадив св. Йосиф осятько, посадив Матір з Дитинкою, взяв уздечку і пішли в далеку незнану чужину. Покинули своє рідне село Назарет, свою хатинку, і пішли.

Ми їхали сюди місяць, й Вони їхали місяць, а може, й довше. Ми залізницею, а Ісусик на осятьку, бо залізниці тоді ще не було. Дорога була небезпечна. Чужі люди, чужа мова. І не раз там, в Єгипті, на чужині, сідав маленький Ісусик на коліна мами – Матері Божої – й питав: «Мамо! Коли вернемося додому?» А Мати Божа тулила Дитятко до себе і розказувала казку про рідний край, про хатку в садочку і про виноград, що під хатою заглядав до вікон. «Вернемося, Дитинко. Напевно, вернемося». І та радісна хвилина прийшла.

Ангел з'явився св. Йосифові у сні і сказав: «Бери Дитя і Матір та вертайся до землі Ізраїлевої, бо померли ті, що хотіли вбити Дитятко». І до нас, у свій час, також прийде ангел. Чи цим ангелом буде закон, чи амністія, чи повідомлення в газеті або інша вістка – це Божа воля. Прийде і до тебе, брате, ангел і, торкнувши в плече тебе ніччю, скаже: «Вставай! Бери жінку й діточки і вертайтеся до рідної землі, бо там вже дзвони дзвонять, і там ваші рідні виходять на станцію вас зустрічати». Цього вам, дорогі, бажаю. Бажаю вам цього ангела, який відвалить камінь і заведе нас до рідної хати. Це моя

потіха для вас, мої рідні браття на засланні».

Це є лишень короткі біографічні відомості про Слугу Божого отця Степана ВЕНГРИНОВИЧА. Докладнішу інформацію про його життя черпаємо з його ж власних спогадів, які він записував будучи на далекому засланні. Сини священника видали ці спогади під назвою «Добровільно» та «Моя рідня». Закликаємо не тільки детальніше довідатися про хресний шлях цього праведника, але й молитися за його прославу:

Господи Ісусе Христе, дякую Тобі за благодаті й дари, що ними Ти наділив вірного Слугу Божого о. Степана. Прошу Тебе, прослав його також і на землі. В тій цілі благаю Тебе – уділи мені в Своему Батьківському милосерді ласку (вказати прохання), про яку я Тебе покірно прошу. Амінь.

Олег ЦИМБАЛЮК, Хресний шлях отця Степана ВЕНГРИНОВИЧА // СЛОВО №1 (73)